

INTEGRÁCIA

Informačný list
Rady pracovníkov
ústavnej a sociálnej starostlivosti

~~č. 2~~ 1

~~október 1992~~

MAJEC 1993

Integrácia

Informačný list

Rady pracovníkov ústavnej a sociálnej starostlivosti

č.2

október 1992

Milí kolegovia!

Prihováram sa Vám dnes v úvodníku 2. čísla Integrácie. V predchádzajúcom čísle ste sa mohli dočítať, že do funkcie predsedníčky Rady namiesto p. Dr. Krupu, ktorý odišiel pracovať na MPSV SR, bola navrhnutá p. Dr. O. Krížová - riaditeľka Inštitútu pre pracovnú rehabilitáciu občanov so ZPS Bratislava, Mokrohájska 1, ktorá túto úlohu prijala do najbližšieho stretnutia Rady.

Stretnutie sa uskutočnilo 11.6.1992. Okrem informácií zo zahraničných ciest, ktoré podali p. Dr. J. Džupa a p. Dr. S. Krupa, sa grémium rozšírilo o jedného člena a uskutočnila sa vrémiu voľba nového predsedu. Bol som zvolený ja.

Skôr, než sa Vám v krátkosti predstavím, chcem poďakovať obom mojim predchodcom: predsedovi Rady p. Dr. S. Krupovi ako aj p. predsedníčke Dr. O. Krížovej za ich prácu vo vedení Rady, za ich tvorivý a podnetný prístup v riešení otázok, problémov ako aj za organizovanie akcií. Volám sa Miroslav Bielik a som v súčasnosti riaditeľom v ÚSS pre TPM v Košiciach. Pôvodným povolaním som učiteľ a do ústavu pre TPM som sa dostal viac-menej proti svojej vôli. Minulý režim ma pre moje náboženské presvedčenie prepustil z učiteľských služieb. Stať som sa vychovávateľom v tomto zariadení a po 5-tich rokoch vykonávania tejto funkcie som bol 15.1.1990 zvolený zamestnancami zariadenia za vedúceho. Krátko po mojom zvolení naše zariadenie iniciovalo stretnutie zástupcov ÚSS v našom ústave 27.3.1990, na ktorom sa zúčastnili predstavitelia týchto zariadení: z Bratislavy to boli ústavy na uliciach: Mokrohájska 1 a 3, Dúbravská, ďalej z Novej Bane a z Humenného. Už vtedy boli prijaté návrhy sformované do 11-tich bodov, ktoré sme rozposlali na všetky dôležité inštitúcie, o ktorých sme sa domnievali, že majú byť o našich záveroch informované a mohli by v problematike pomôcť. Žiaľ, keď sa dnes dívam na tieto body, mnohé z nich sú stále len na papieri. 16. februára 1991 sa uskutočnilo v Bratislave prvé pracovné stretnutie nedávno založenej Rady pracovníkov ústavnej a sociálnej starostlivosti, kde som bol predstavený a zároveň zvolený do grémia Rady. Hoci som svojím bydliskom a pôsobením vzdialený od centra - Bratislavy, predpokladám, že to nebude ani prekážkou a ani ospravedlnením, aby Rada úspešne nepracovala. Rozvoj jej činnosti a spojenie teoretických podnetov s praxou je však úloh sekcií, ktorých práca zostáva jadrom ako aj dôvodom existencie Rady. Sídлом združenia naďalej zostane:

Ústav prof. K. Matulaya
Lipského 13
841 01 Bratislava

ako je to uvedené v stanovách. Moja adresa je:

Mgr. Miroslav Bielik
ÚSS
Opatovská cesta 97
040 57 Košice

Zoznam členov grémia rady

- Mgr. Miroslav Bielik, ÚSS, Opatovská cesta 97, 040 57 Košice - pedagóg
- prof.univ.MUDr.Karol Matulay, Maróthyho 1, 800 00 Bratislava - neurológ-psihiater
- PhDr. Slavomír Krupa, ÚSS Mokrohájska 3, 844 08 Bratislava - lieč.pedagóg
- PhDr. A. Štetinová, UP Banská Štiavnica - psychológ
- MUDr. J. Černay, CSc., Borodáčova 11, 821 03 Bratislava - lekár-výskumník
- Ing. Iveta Špatinová, Pod záhradami 62, 841 02 Bratislava - ekonómka
- MUDr. S. Tomová, ÚSS Dúbravská 1, 842 29 Bratislava - ved. lekárka
- PhDr. M. Horniaková - PF UK, Katedra lieč.pedagogiky, Račianska 61, 831 02 Bratislava - lieč. pedagóg
- O. Krížová, Vajnorská 52, Bratislava - lieč. pedagóg

Zoznam vedúci sekcií:

sekcia rehabilitácie - pani M. Kuhajdová, Dislok.pracovisko UTARCH, Dunajská Lužná - rehabilitačná sestra

sekcia pre starých ľudí - pani G. Peniaková, DD F. Kráľa - lieč. pedagóg

školská sekcia - PhDr. Miroslav Kuric, ÚSS Dúbravská 1, 842 29 Bratislava - pedagóg

sekcia sociálno-právna sekcia - Bc.ka Padyšáková, Ústav prof. Karola Matulaya, Lipského 13, 841 01 Bratislava - soc. sestra

ekonomická sekcia - Kristínka Lončeková, Prístrojová technika spol. s r. o., Radlinského 33, 811 07 Bratislava - ekonómka

sekcia pre prácu s kombinovane postihnutými - MUDr. Wagnerová - ÚSS Nová Baňa, Rekreačná 1, 968 01 Nová Baňa - lekárka

sekcia architektúry soc. projektov - Ing. Eudovít Godány - Dénešova 47, 851 01 Bratislava - architekt

sekcia pre tlač, televíziu a rozhlas - Patricia Jariabková- Ševčenkova 31, 851 01 Bratislava - redaktorka

sekcia umenia a kreativity - Jana Nagayová, ÚSS Bardejov, ul. Mieru 2, 085 01 Bardejov

sekcia pre mentálne postihnutých - Soňa Holúbková, SSSS Žilina, 010 01 Žilina - spec. pedagóg

sekcia so somaticky postihnutými - doteraz nebol vymenovaný predseda

Možnosť aktívnejšej pomoci ústavom

ale hlavne ich obyvateľom a doma žijúcim mentálne postihnutým a ich rodinám

Pomoc je možná v prípade, že o ňu niekto žiada, alebo keď sa vie, že niekto je v núdzi (bez jeho aktívnej žiadosti!). Myslím, že v najväčšej núdzi sú toho času všetci, ktorí trpia mentálnym zaostávaním. Je to jednak preto, že za nich sa hlásia rodičia a mnohí úradníci sa nechcu vžiť do ich situácie, aby si ich vypočuli. Naši poškodení sa sami za seba hlásiť "zatiaľ nevedia" (hoci v cudzine majú právo hlásiť sa aj oni). V tomto príspevku nechcem povedať, že iba mentálne retardovaní sú na tom zle, ale medzi zdravotne postihnutými sú oni iste na prvom mieste. Ostatní sa za seba dosť hlasno ozývajú a aj primeranc možnostiam dostávajú rôzne pomoci. Telesne postihnutí majú primeranú pozornosť obyvateľov, zrakovo postihnutých každý rešpektuje, pretože stratu zraku každý považuje za

najväčšiu ujmu na zdraví, sluchovo postihnutých všetci rešpektujú, dokonca už aj v televízii. Horšie sú na tom rečovo postihnutí, pretože napriek všetkému komunikujú a existujú pre nich zariadenia na nápravu ich chýb.

Samozrejme, že u všetkých zdravotne postihnutých pri hodnotení poškodenia prevažuje najviac socializačná problematika, menej zdravotná a výukovo vzdelávacia. Práve socializačná až pracovná charakteristika je aj pri hodnotení postihnutia podľa zásad SZO najviac dávaná do popredia. V označení neschopnosť, obmedzenie až invalidnosť sa odzrkadľuje nie tak samotné poškodenie ako schopnosť sociability poškodeného. Chyba s naštrbením sociability až "ožobráčenie" je stupnicou schopností prispôsobenia sa nárokom v praktickom - bežnom živote. Iste nik z postihnutých netúži po tom, aby jeho chyba bola hodnotená ako handicap-ožobráčenie (ako voľný preklad čiapka v ruke - ako cap in hand). Predsa však práve sociabilita - možnosť zapojenia sa do spoločnosti aj keď s poruchou, sa môže chápať ako hlavný znak jedinca s chorobou a chybou. Pričom za úplný handicap sa považuje invalidita, hoci aj táto môže byť čiastočná, alebo úplná-kapacitne a časovo (keď niekto vôbec nemôže pracovať pri iných chorobách ako je poškodenie mozgu a duševných schopností). Do pozície handicapu sa dostáva niekto nielen pôsobením choroby a chyby ale naším hodnotením a zaručene aj svojou vôľou (že už vôbec nemyslia na reprofesionalizáciu, či len pomocné pracovné výkony). Preto musíme medzi takýmito handicapmi rozlišovať a to skutočne korektne a presne nielen na základe hodnotenia stavu a prognózy ochorenia a chyby, ale aj na záujme poškodeného čakať nečinne na podporu a pomoc alebo záujme za každú cenu ostať v akej-takej pracovnej činnosti.

Preto ľudia so vzdelaním a vysokou inteligenciou, aj napriek handicapu sa jednoznačne zapájajú do práce. Naopak, ľudia s nízkym vzdelaním, nehovoriac o ich inteligencii, sa uspokojia so svojím zadelením medzi invalidov a viac sa už nestarajú o zapojenie sa do pracovného pomeru. Teda nie je invalidný ako invalidný - nie je jeden ako druhý a nie vždy sa ohodnotenie komisiou sociálneho zabezpečenia vyrovná aj záujmu hodnoteného. Takáto situácia v obraznom poňatí je u ľudí s mentálnou retardáciou. Títo, aj napriek svojmu handicapu, sa zaujímajú o sociálne uplatnenie, o prácu v chránených dielnach alebo v chránených pracoviskách v ústavoch, kde sa vykonávajú práce pre podniky. Aj keď pracovná rýchlosť a výkon mentálne retardovaných nie sú adekvátne výkonom zdravých, predsa sú ich výrobky dobrej kvality pre výrobné postupy (nech už je to práca v poľnohospodárstve, alebo práca s ukladaním etikiet, alebo vystrihovaním kotúčov, alebo čistením cievok a podobne). Je zaujímavé, že aj keď je poškodenie hodnotené ako invalidizujúce nebráni mentálne retardovaným zapájať sa do práce aj keď iba pomocnej ale pritom potrebnej a pre zdravých ľudí nezaujímavej. Tu sa ukazuje potreba zaradovať našich mentálne postihnutých občanov do činností, ktoré sú užitočné nielen pre spoločnosť, ale pre nich samotných, pretože si "veľmi dobre uvedomujú", že sú prospešní a ich ičnosť sa dokonca hodnotí "plácou za vykonanú prácu". Aby sme však mohli pomôcť všetkým k zaradeniu do chránených dielní, či ústavov podľa ich schopností, musíme o nich vedieť. Je treba poznať kto to je, kde býva, akou chybou trpí a kto sa o neho stará. Navrhli sme a pracujeme na centrálnom registrovaní všetkých postihnutých a to aj tých čo žijú v ústavoch (bez ohľadu na ich vek) aj tých, ktorí žijú len doma alebo navštevujú aj ústavy sociálnej starostlivosti s denným a týždenným pobytom, ako aj tých, ktorí chodia do pomocných a osobitných škôl, alebo pre nízky vek sú ešte v zdravotníckych zariadeniach ako sú Dojčenské ústavy a detské domovy (teda vo veku do troch i viac rokov - pretože vieme, že poškodené deti sa zo zdravotníckych detských domovov len neskoro a s ťažkosťami dostávajú do ústavov sociálnej starostlivosti). Preto by sme Vás prosili, aby ste na adresu:

MUDr. Jozef Černay, CSc.
Výskumný ústav medicínskej informatiky
Jedľová č. 6
833 08 Bratislava

poslali nasledujúce údaje o chybných deťoch a dospelých, alebo na adresu Rady:

Rada pracovníkov
ústavnej a sociálnej starostlivosti
Lipského 13
841 01 Bratislava

1. Meno a priezvisko:
2. deň, mesiac a rok narodenia:
3. rodné číslo:
4. trvalé bydlisko aj s PSČ:
5. trvalý pobyt - doma alebo v ústave (adresa a meno ústavu):
6. diagnóza ako príčina zaostávania:
7. stupeň zaostávania: vpísať ľahký, stredný, ťažký, prípadne hlboký.

Preto nech odpovieme na prvú vetu nášho príspevku: Rada pracovníkov ústavov sociálnej starostlivosti sa týmto snaží o aktívnu pomoc postihnutým a ich rodičom. Nečakajte však už od začiatku nášho snaženia "zázračnú zmenu", ale skôr lepší prístup nás všetkých k postihnutým.

*MUDr. J. Černay, CSc.
PhDr. O. Krížová*

ÚSS pre telesne postihnutú mládež Košice

Neviem si predstaviť, vážené kolegyne a kolegovia zo všetkých ústavov roztrúsených po celom území SR, ako by som zareagoval na list ktoréhokolvek z Vás ako predseda Rady, keby sa na mňa ktosi obrátil s takou záležitosťou, s akou sa teraz obraciam ja na Vás. Posúďte sami! Článok by mohol mať nadpis: Prednosta OÚ Košice nechce mať na postoch riaditeľov ústavov odborníkov. Aspoň ja ako bývalý učiteľ a 5 rokov vychovávateľ sa za odborníka v ekonomike nepovažujem. Poznal som zo svojej praxe, že sa na našich rôznych stretnutiach iba hovorí o tom, ako to v našich zariadeniach vyzerá a ako by sa to či ono dalo zlepšiť. Každý krôčik dopredu poteší obe strany. Ale prečo to musí byť iba krôčik? Nehovorí teraz zo mňa netrepezlivosť. Iba sa pýtam, prečo to nemôže byť aspoň krok? Je v nás neochota? Sme neschopní? Nemôžemc? A ak nemôžemc, potom prečo? Hľadáme seriózne odpovede, rozoberáme situácie a zisťujeme vždy to isté: chyba je v postojoch. Treba ich zmeniť. Od základu - až tam hore. Ale aby sa naši zriaďovatelia nezaoberali len otázkami stráženia finančných prostriedkov, nekontrolovali len normatívy... aby aj vedeli, že žijeme s ľuďmi, staráme sa o ľudí a chceme zostať ľuďmi. Chceme stále prenikať do podstaty chodu mechanizmu svojich zariadení, do chodu zložitosti ľudskej psychiky. Chceme byť aj odborníkmi. A to prvoradá, čo sa od nás žiada - byť odborníkmi, ekonómami.

Mám tú smolu, že ním nie som. Naučil som sa, že riadiť takéto zariadenie, byť zaň po každej stránke zodpovedný, je byť predovšetkým ekonómom. Priznám sa, že mi to naháňalo strach, keď som do funkcie nastúpil a naháňa mi strach stále, pretože do tohto mechanizmu, do jeho podstaty som doteraz nemal možnosť nazrieť. Ponúka sa tu však možnosť postdiplomového štúdia ekonomiky v Mojmírovciach. Ako predseda Rady a aj ako riaditeľ tohto zariadenia sa ho nemôžem zúčastniť, hoci chcem a bojujem za túto možnosť od apríla tohto roku. Je október a o chvíľu začne prvé sústredenie prihlásených. Ja som dostal v týchto dňoch list od môjho prednostu, vlastne už druhý, ktorým mi zakazuje toto štúdium. V tom prvom dôvodí, budem citovať: "1. neplánovali sme finančné prostriedky na úhradu takého štúdia, 2. Vaša neprítomnosť na pracovisku v týždňových intervaloch by bola spojená s rizikom nesplnenia úloh pri riadení Vášho ústavu". Keďže som sa nazdával, že máme právnu subjektivitu a ja sám musím najlepšie vedieť o svojich nedostatkoch a potrebách, prihlásil som sa na toto štúdium napriek zákazu prednostu OÚ. Oznamil som na OÚ svoje rozhodnutie. A v týchto dňoch som dostal takúto odpoveď. Opäť citujem: "Upozorňujem Vás, že štúdium môžete absolvovať iba na úkor svojej dovolenky alebo neplateného voľna a to na vlastné náklady". To mi prednosta OÚ Košice pán RNDr. M. Čverčko, CSc. dovoľí. Posúďte sami, kam to naše ústavníctvo pod takýmito zriaďovateľmi môže dospieť!

Mgr. M. Bielik

Premiestňovanie detí do iných ústavov - ÚSS Svätý Jur

Skrátcený text

V čom je problém? Už dlhé roky sa rozhoduje o tomto ústave a to v tom zmysle, či má byť tento ústav s celoročnou prevádzkou pre mentálne postihnuté deti s pôsobnosťou od 3 - 26 rokov alebo od 12 - 26 rokov alebo až do dožitia. Náš Výbor sa touto otázkou zaoberal dosť dlho a náš názor bol ten, aby tieto mentálne postihnuté deti dožili svoj život v tomto ústave. Prečo? Z jednoduchého dôvodu. Z kapacity 60 detí je 13 neschopných normálnych hygienických úkonov (plienky, mixovaná strava a pod.) - intenzívna starostlivosť personálu. Tvorivých chovancov je 20, ktorí sa snažia svojou aktivitou o prosperovanie svojpomocného hospodárstva či už vypomáhaním v záhrade (pestovanie zeleniny, plánt a pod.), pomáhaním v kuchyni, práčovni, pomocou pri ťažkých prípadoch ako je kúpanie, podávanie stravy atď. Zbývajúci počet chovancov, t.j. 27 nemôže vzhľadom na svoj zdravotný stav vykonávať žiadne pomocné práce, ale vyvíjajú činnosť v rôznych krúžkoch. My, rodičia sme boli a aj sme maximálne spokojní s vedením a náplňou práce našich detí (čím sa seberealizujú - čo im veľmi prospieva) a taktiež aj so spoločenskými podujatiami, ktoré sú tu na vysokej úrovni (návšteva divadla, kina, športové hry, vychádzky do prírody a pod.).

Koncom roku 1990 bolo zasadnutie zástupcov všetkých ústavov Západoslovenského kraja, vrátane Domovov dôchodcov, na ktorom som sa zúčastnila ako zástupkyňa rodičov ÚSS Svätý Jur aj ja. Na tomto zasadnutí sa jednoznačne povedalo, že deti z ústavov mentálne postihnutých nebudú premiestňované do Domovov dôchodcov. Opak je pravdou. Aj keď ÚSS Svätý Jur od 1.1.1991 má právnu subjektivitu, o premiestňovaní rozhoduje Obvodný úrad Pezinok - oddelenie sociálnych vecí. Keďže v ÚSS Svätý Jur je niekoľko detí nad 26 rokov a ďalšie tento vek postupne dosiahnu, majú rodičia strach čo bude ďalej? Podľa nášho názoru (a myslíme si, že je to názor aj viacerých odborníkov) u mentálne postihnutých detí by sa nemal brať do úvahy vek fyzický, pretože vieme, že deťmi ostanú do smrti. Veď u normálneho človeka je stresom len obyčajné sťahovanie v rámci mesta a u týchto detí, ktoré v jednom ústave strávili viac ako 10 rokov, po psychickej stránke je to taký zlom čo ich poznačí na celý budúci život. Poznatky rodičov, ktorým boli deti premiestnené - môžeme dokumentovať.

Veľa rodičov je z Bratislavy a z blízkeho okolia, ktorí majú pravidelný kontakt s deťmi. Berú si ich domov na víkendy, sviatky, prázdniny. Tí rodičia, ktorí majú deti viac zdravotne postihnuté, chodia pravidelne na návštevné nedele. Málo je takých rodičov, ktorí by o svoje dieťa nejavili záujem.

Vieme, že 2% narodených detí sú mentálne postihnuté a počet doteraz fungujúcich zariadení nemôže stačiť. Tak isto vieme, že vybudovať sieť sociálnych zariadení v našej spoločnosti je otázkou času. Ale prečo majú trpieť naše deti a my rodičia, ktorí nemáme žiadnu právomoc sa brániť proti tomuto premiestňovaniu a túto právomoc nemá ani vedenie ústavu. To je nepochopiteľné. Príde príkaz z Obv. úradu Pezinok a my nemôžeme nič robiť. Skutočne sme si mysleli, že po roku 1989 sa zmení trochu prístup k takto postihnutým deťom a to aj k nám rodičom, ale bohužiaľ sme sklamaní.

Ešte by sme mali takú otázku, ako je možné, že v jednej republike sú rozne príkazy čo sa týka premiestňovania detí. V jednom ústave o tom rozhoduje vedenie ústavu a v druhom nadriadený orgán.

*Marta Jaborníková
Št. Majora 11
821 02 Bratislava
tajomníčka ZRPÚ*

Etická výchova

Zdanlivo, akoby program Rady pracovníkov ústavnej a sociálnej starostlivosti nesúvisel s nadpisom tohto článku. Absencia etickej výchovy má najnepriaznivejšie dôsledky práve u ľudí, ktorí sa pre svoj zdravotný stav nedokážu adekvátne brániť.

Neschopnosť človeka meniť svoje okolie akoby vytvárala ešte väčšie možnosti a priestor na porušovanie základných etických hodnôt. Ako to napísal jeden z tvorcov koncepcie etickej výchovy v

Slovenskej republike pán Ladislav Lencz " etická výchova buduje na prosociálnych hodnotách a láskyplnej pedagogike, čo je v rozpore s našou spoločenskou realitou". V prostredí, v ktorom pracujeme a ktoré, ako sme si to už viackrát spomínali postráda často základné znaky humánneho prístupu človeka k človeku, je možné dosiahnuť zmenu len tak, že sa začneme meniť, že sa začne meniť, že začnem od seba. Jedným zo základných omylov komunizmu bolo (a hrozí, že tú istú chybu budeme opakovať), že uverila nezmyslu, že materiálne vonkajšie prostredie zmení človeka znútra. Zmena, i keď je to ťažšia cesta, prichádza cez osobné rozhodnutie človeka jednať ináč - pracovať na svojom charaktere, orientovať sa na prosociálne hodnoty. Teoretické základy etickej výchovy sú odvodené z humanitnej psychológie C. Rogersa, ktoré boli aplikované v pedagogických projektoch CD a CDP v Kalifornii a v projekte výchovy prosociálnosti v Katalánsku. Zmena postojov, zmena hodnotovej orientácie a zmena spôsobu správania je tou najvýznamnejšou a tou najťažšie uskutočňovanou zmenou. Urobiť čokoľvek pre iného človeka, pre jeho dobro, je vždy spojené so sebazapieraním a to minimálne v tom, že v čase, keď sa zúčastňujeme na riešení, či pomoci druhému človeku, sa ťažšie môžeme zaoberať sami so sebou.

V prosociálnych postojoch je však ukrytá stále objavovaná skúsenosť zmyslu života - zmyslu existencie človeka. Vládny program Slovenskej republiky predpokladá zavedenie etickej výchovy ako povinne voliteľného predmetu, ako alternatívu k vyučovaniu náboženstva. Uskutočniť tento projekt u nás v rámci základného a stredného šklostva je gigantická úloha a už teraz je možné predvídať organizačné ale najmä ťažkosti s preceňovaním kognitívnej - informačnej časti etickej výchovy a podcenením osobnej účasti na zmene osobnosti. Táto úloha je spojená s intenzívnym vzdelávaním a školením lektorov ako aj prípravou pomôcok k vyučovaniu.

Sociálna práca v inštitúciách a špecificky mimoškolská výchova nemá doteraz seriózný základ na ktorom by bolo možné budovať. Etická výchova poskytuje priestor v tejto oblasti. Zdá sa, že v určitých špecifických momentoch má sociálna starostlivosť lepšie predpoklady pre naštartovanie etickej výchovy.

Etická výchova bude zakomponovaná do našich projektov vzdelávania. Budeme potrebovať lektorov, ktorí budú osobnostne i odborne pripravení pre túto prácu. Ak máte záujem sa orientovať týmto smerom, umožníme Vám osobne alebo písomne kontakt na Metodické centrum MŠMaŠ SR.

PhDr. S. Krupa

ÚSS Mokrohájska 3, Bratislava

Môžeme sa spokojne porovnávať?

V rozhovore, ktorý poskytla ministerka práce soc. vecí a rodiny SR, Oľga Keltošová po svojom príchode z OSN (Denník Práca, 15.10.1992) odpovedá redaktorke Jane Veselskej na otázku: "Ak porovnáваме starostlivosť o zdravotne postihnutých s vyspelými štátmi, ako sme na tom?" - takto: "Pokiaľ ide o Slovenskú republiku, úroveň našej starostlivosti môžeme spokojne porovnávať s vyspelými štátmi. Bola som sa pozrieť v jednom špeciálnom zariadení v Montreali. Je to sídlisko, kde sú integrovaní rôzne zdravotne postihnutí občania. Žijú v bytoch, ktoré neboli stavané špeciálne pre nich, ale boli upravené. Ak pôjdeme týmto smerom, netraba nám veľa".

Priznám sa, že na takúto nahrávku sa žiada smečovať. Nevieť však, kto by mal z tohoto smeču úžitok. Nemôžem pani ministerke radiť, iste má svoje zdroje informácií, ktorými by zdôvodňovala svoje tvrdenie. Dnes sa však už našťastie dostávajú do vyspelých štátov nielen úzke skupiny reprezentantov, ktoré reálny obraz o úrovni sociálnej starostlivosti o zdravotne postihnutých v Slovenskej republike.

Slovensko čaká v tejto oblasti v prvom rade rozsiahla sociálna reforma a to, čo môže byť začiatkom a musí byť začiatkom tohto procesu je poznanie nášho súčasného stavu. Práve pri porovnávaní nášho stavu s vyspelými štátmi musí nami prebehnúť nepokoj, lebo odhad expertov z týchto krajín pri návštevách v Slovenskej republike je, že zaostávame 10 - 20 rokov za procesom humanizácie, normalizácie zdravotne postihnutých a u niektorých špecifických druhov postihov (mentálne postihnutí) 30 - 40 rokov. Na stránkach Integrácie sme už v minulých vydaniach uvádzali konkrétne fakty, ktoré nás posúvajú medzi výrazne zaostávajúce zeme v tempe uskutočňovaných sociálnych zmien.

Intenzívne zmeny v sociálnej politike v prospech zdravotne postihnutých v Európe prebiehajú žiaľ bez našej účasti od 60-tych rokov. Presvedčili sme sa o tom pri našej pracovnej návšteve vo Veľkej Británii a Nórsku. Popri konkrétnych rozdieloch napríklad v počte pracovníkov na zdravotne postihnutých (nie je zvláštnosťou, že zo 4 ťažko zdravotne postihnutými pracuje 9 pracovníkov na plný úväzok a ďalší pracovníci na nižšie úväzky), v dôraze na prevenciu, včasnú diagnostiku a diagnostiku vôbec, terénnu prácu, odľahčujúce služby pre rodinu, chránené bývania a chránené dielne, špeciálnej geriatrickej starostlivosti, sociálnej integrácie, úrovni sociálneho školstva, sú to predovšetkým POSTOJE - postoje voči zdravotne postihnutým, ktoré nás so svetom rozdeľujú. Na začiatku akejkoľvek reformy, ktorá má reálne možnosti uskutočnenia je práve zmena postojov.

Minulých 40 rokov zatlačilo zdravotne postihnutých a tiež starých ľudí mimo náš život práve pre naše nesprávne postoje, ktoré boli oficiálnou cestou presadzované. V posledných 3 rokoch (1990- 1992) boli vypracované a konzultované konkrétne kroky ako reformu v širšom spoločenskom mcrítku ale aj v podmienkach života postihnutých uskutočňovať. Zďaleka sa však ešte neuskutočnili a tento reformný proces je ešte len pred nami. Všade, kde sa tieto reformy uskutočnili, boli do tohoto úsilia zapojené parlamenty, vlády, ministerstvá, diakonické a charitatívne združenia, štátne i neštátne iniciatívy. Spoločným menovateľom bola nespokojnosť s daným stavom a nastolenie sociálnej reformy ako programu vlády číslo jedna. Nevieť kedy prebehla takáto reforma u nás. Za komunizmu? To snáď nie. V posledných troch rokoch? Tiež ešte nie. Preto až tragicky vyznievajú slová pani ministerky o spokojnom porovnávaní a o tom, že ak pôjdeme týmto smerom netreba nám veľa. Pravdou asi bude len to, že nám nebude treba veľa, aby sme sa mohli spokojne porovnávať so štátmi, o ktorých sme si doteraz mysleli, že sú ďaleko za nami (Afrika).

PhDr. S. Krupa

ÚSS Mokrohájska 3, Bratislava

Sociálne a charitatívne aktivity v obnove miest a obcí Slovenska

Medzinárodné sympóziium

Sociálne a charitatívne aktivity v obnove miest a obcí Slovenska

bude pod garanciou MF cien a miezd SR, MPaSV SR, MŽPSR, MK SR MPaV SR, Združenia miest a obcí Slovenska, Vládneho výboru pre otázky zdravotne postihnutých občanov, Spoločenstva kresťanských humanitných organizácií, Slovenskej komory Čes.-Slov. rady pre humanitnú spoluprácu, Agrocons Propekt, Dom techniky ZS VTS v Bratislave
dňa 10. - 11.11.1992

Sympóziium je orientované na koncepciu sociálnej pomoci, ideové východiská, psychologické, filozofická, sociologické a medicínskej problémy a realizačné prostriedky.

Miestom konania je
DOM ŠPORTU,
Junácka 6
Bratislava

Postrehy a názory

zo špecializovaného letného tábora ČSČK pre mentálne postihnuté deti v Mlynčekoch uskutočneného v septembri 1992

Každá ľudská bytosť disponuje určitým tvorivým potenciálom. Na každého z nás pôsobí farba, tvar, hudba, pohyb i podnety nášho vnútorného sveta - naša predstavivosť. Umenie možno chápať ako univerzálny jazyk, jazyk porozumenia a tolerancie. Umenie sa môže stať zároveň mostom pre vstup do

vnútorného sveta predstavivosti. Rozvíjanie predstavivosti, odbrzdenie tvorivých síl, tréning komunikačných schopností (i neverbálnych), uvedomenie si a rozvoj pohybu vlastného tela - to sú veľmi stručne vymcované východiská a ciele práce pani Lynn Barbour. Je umeleckou vedúcou Orcadia Movement - spoločnosti pre využívanie umenia vo výchove, ktorá sídli v Edinburghu v Škótsku. Workshop, ktorý predviedla, nám umožnil vidieť jej prácu s mentálne postihnutými deťmi, ktorú sama označila za zdieľania

skúseností. Úloha terapeuta je vytvoriť priestor, kde sa deti cítia bezpečne. Ťažisko práce je v neverbálnych aktivitách.

Podakovanie za usporiadanie tohto zaujímavého stretnutia patrí Česko-slovenskému červenému krížu - Obvodnému výboru Bratislava IV., ktorý ho realizoval v Tatrách - Mlynčekoch na pôde rekreačno-licčebného tábora pre mentálne retardované deti a mládež.

*G. Huszághová, ÚSS Košice
psychologička*

Knihy a postihnuté deti

Ministerstvo kultúry SR, Magistrát mesta Košíc, Odborový zväz pracovníkov knižníc, Spolok slovenských knihovníkov, Slovenská národná knižnica a Knižnica pre mládež mesta Košíc pripravili v dňoch 6.10. - 8.10. 1992 2. ročník Medzinárodných detských knižníc v Košiciach. Sympóziu s medzinárodnou účasťou bolo zamerané na tému:

Knižnice a postihnuté deti.

Práca v sekciách sa zameriavala na tieto témy: knihy a postihnuté deti, knižnično-informačné služby verejných knižníc, knižnično-informačné služby špeciálnych knižníc, knižničné prostredie a handicapované deti. Za zmienku z programu stojí aj benefičný koncert pre postihnuté deti ako aj prehliadka podujatí čitateľov knižnice v pešej zóne mesta pre širokú verejnosť.

Barbacki 1992

Školská správa II. v Košiciach nadviazala kontakt so zástupkyňou amerického dobrovoľného združenia "GLOBAL OPORTUNITIES" na pomoc telesne a zmyslovo postihnutým, pani Maricou Barbackou a v spolupráci s Vládnym výborom pre otázky zdravotne postihnutých občanov SR, Mestským úradom v Prešove, DN v Košiciach usporiadala v Prešove v dňoch 29.7. - 31.7.1992 sympóziu "Barbacki 1992", ktoré sa stalo súčasťou - Poland Czech-Slovak Federal Republic, Hungary Pediatric Rehabilitation - sympózia. Skupina amerických odborníkov z odboru zdravotníctva, fyzioterapie, školstva, sociálnej starostlivosti, protetiky navštívila už pred samotným sympóziom Detské rehabilitačné sanatórium v Kežmarku, Bardejovské kúpele, ÚSS pre telesne postihnutú mládež v Košiciach, Protetické odd. FN v Košiciach, kde sa zaujímali hlavne o spôsob práce s telesne postihnutými deťmi v našej republike, veľmi ich zaujala metodika reflexnej liečby podľa Dr. Vojtu. Odborný program sa konal v divadle J. Záborského v Prešove a prebiehal paralelne v 3 - 4 sekciách: zdravotne rehabilitačná, protetická, semináre pre pedagógov, vychovávateľov a rodičov. Prednášky sa striedali s praktickými ukázkami a boli zamerané na : Zhodnotenie dieťaťa s oneskoreným motorickým vývojom, Intenzívna starostlivosť o novorodencov, Použitie lopty ako súčasť liečby, Využitie hippoterapie v liečbe, Ukážky hier a hračiek prispôbených pre deti so špeciálnymi potrebami, Adaptované umelecké činnosti pre deti so špeciálnymi potrebami, Seminár pre deti, rodiny pedagógov a vychovávateľov, Použitie penovej technológie u sedadlových adaptáciách, Dlahovanie a vystužovanie. V odbornej časti, či už teoretickej alebo v praktických ukázkach ukázali americkí špecialisti ich spôsob práce v liečbe a výchove telesne postihnutých detí. Každý, kto sa tohoto

sympózia zúčastnil a zaoberá sa touto problematikou, určite si odniesol z tohoto podujatia veľa nových poznatkov, nápadov a podnetov do ďalšej práce.

Informácie

- Zasadanie grémia sa uskutoční 2.11.1992 o 9.00 hod. v ÚSS na Mokrohájskej ul.3 v Bratislave
- Zasadanie rozšíreného grémia (grémium + vedúci sekcií) sa uskutoční 2.11.1992 o 13.00 hod. v ÚSS na Mokrohájskej ul.3 v Bratislave. Prosíme všetkých vedúcich sekcií aby sa tohto zasadania zúčastnili.
- Zasadanie všetkých členov Rady sa uskutoční 9.12.1992 o 9.00 hod.
- Rada pracovníkov ústavov sociálnej starostlivosti informuje svojich členov, že na zasadnutí Rady 9.12.1992 sa bude okrem iného prejednávať spôsob členstva v Rade, Plán práce na rok 1993 ako aj Správa o činnosti za rok 1992, preto Vás na toto zasadnutie srdečne všetkých pozývame.
- Rada pracovníkov ústavov sociálnej starostlivosti informuje, že požiadala MPSV SR o Grant.
- Stretnutie výchovných pracovníkov bude 30.11. - 1.12.1992 od 9.30 hod. v Žiline. Pozvánky na toto stretnutie Vám Rada zašle v priebehu mesiaca novembra.
- Prosíme pracovníkov ústavov, aby svoje pripomienky, návrhy a postrehy zasielali na adresu Rady. Vaše príspevky budú postupne uverejňované v budúcich číslach INTEGRÁCIE.